

Svingkærvej Brøderup

Etape 2

Prøvegravningsrapport

**NÆM 2005:138A
KUAS FOR 2003-2122-1036**

Næstved Museum 2007

Svingkærvej / Brøderup

Fase 2

Prøvegravningsrapport

J.nr. NÆM 2005:138A; KUAS FOR 2003-2122-1036

Snesere Sogn, Hammer Herred, Storstrøms Amt (tidl. Præstø)
Stednr. 05.02.11
4-cm. kort: 1512 III NØ

*Svingkærvej / Brøderup Fase 2. Ved en større forundersøgelse fremkom en enkelt kogestensgrube fra oldtiden samt en del mere eller mindre recente fyldskifter (dræn, stenspor mv.) samt "naturlig aktivitet" – enkelte vådomr åder, mosejordspletter, rodvæltene o.lign.
Udgravningsleder: Mette C. Olsen.*

Indhold

Abstract

Undersøgelsens forhistorie
Administrative data
Øvrige data
Topografi, terræn og undergrund
Målesystem
Udgravningsmetode
Undersøgelsens resultater

Anlægsliste
Tegningsliste

Bilag

Kopi (udsnit) af T1 og 3 med flade- og snitopmålinger (1:20)
Div. kortbilag

Abstract

Ved prøvegravning af et område på ca. 34.000 m² fremkom enkelte fyldskifter, hvoraf kun én kogestensgrube kan henføres til oldtiden. Herudover fremkom flere mere eller mindre "naturlige" fyldskifter (mindre vådområder, mosejordspletter, rodvæltede o.lign.) samt større og mindre nedgravninger (bl.a. dræn og stenspor) af nyere dato.

Det blev ikke anset for nødvendigt at foretage yderligere undersøgelser på arealet, og Næstved Museum anser derfor sagen for afsluttet.

Undersøgelsens forhistorie

I forbindelse med byggemodning og udstykning af et areal på ca. 34.000 m² ved Brøderup (Fladså) anmodede bygherre fra Danflex Projektudvikling Næstved Museum om at foretage en prøveudgravning af den sydlige del af et lokalområde, hvis nordlige del tidligere var blevet undersøgt for Fladså Kommune, jf. j.nr. NÆM 2005:138 og KUAS FOR 2003-2122-1036.

Arkæologisk set er området dårligt belyst, det er dog beliggende tæt på den middelalderlige landsby Brøderup (1320: Brytherup), og spredt i området er der fremkommet bopladsspor og grave fra bl.a. sten- og jernalder. Ved prøvegravningen af den nordlige del af lokalplansområdet fremkom enkelte anlægsspor af oldtidskarakter.

Administrative data

Undersøgelsen blev foretaget af Næstved Museum, og al originaldokumentation samt øvrige dokumenter opbevares på Næstved Museum under j.nr. NÆM 2005:138A.

Privat bygherre og financier var Danflex Projektudvikling A/S, Marskvej 27, 4700 Næstved.

Øvrige data

Jordafrømningen blev påbegyndt d. 5/9 2006, og hele prøvegravningen (incl. registrering mv.) sluttede d. 8/9 2006.

Undersøgelsen blev foretaget af stud. cand. mag. Mette C. Olsen. Ansvarlig leder var museumsinspektør Thomas Roland, Næstved Museum.

Jordafrømningen blev udført vha. en gravemaskine med en skovlbredde på 2 meter, maskinfører var Harry Nielsen (Danflex Projektudvikling).

Vejrforhold: Skiftende med byger, overskyet og sol.

Topografi, terræn og undergrund

Prøveudgravningsarealet lå forholdsvis højt placeret (kote 35-40) på en mindre bakketop faldende mod sydøst med udsigt ud til Præstø Fjord i øst. Der fandtes en lavning i den sydøstlige del af prøveudgravningsarealet, hvor der kunne iagttages mindre pletter af mosejord / gamle vådbundshuller. Udkanten af Brøderup By lå umiddelbart vest for selve prøveudgravningsfeltet.

Muldlaget vekslede fra 20-30 cm. i nord (kote 38-40) til 25-40 cm. i syd (kote 38-35), i lavningen (kote 35) ca. midt på *Søgegrøft 10-11* var muldlaget kun en smule (5-10 cm.) tykkere end mod nord og syd i de nævnte grøfter. Der kunne kun iagttages enkelte pløjesor i

undergrunden. Der fandtes en del større og mindre – typisk tværgående - dræn i området, hovedsageligt på den lavest beliggende del af arealet, hvor der også fandtes en brønd mellem *Søgegrøft 10 og 11*. På tværs mellem *Søgegrøft 13's* sydlige ende og midten fandtes en lidt større, sandsynligvis recent (skarpt afgrænset) nedgravning, ca. 1-1,5 m. bred med skrå kanter, den blev ikke undersøgt nærmere. I *Søgegrøft 9's* sydlige ende fandtes også en større, formentlig recent (skarpt afgrænset), tværgående nedgravning, som ikke blev undersøgt nærmere. I *Søgegrøft 10* fandtes to grøftelignende nedgravninger (formentlig recente), som sandsynligvis skal ses i forbindelse med et større dræn på langs og tværs midt i *Søgegrøft 10*.

Undergrunden bestod typisk af rød- og brungul sandblandet ler med mere sand i den østlige ende af udgravningsarealet, desuden fandtes der generelt områder i alle søgegrøfter med mere sand. Pletter med mørk mosejord og mindre vådområder fandtes især i *Søgegrøft 10-11*, som lå placeret i den lavest beliggende del af terrænet, hvor der også fandtes en brønd. Der kunne iagttages enkelte jernudfældninger mod vest. Der fandtes 1-2 større sten i flere af søgegrøfterne, men efter at de var blevet løftet op ved hjælp af gravemaskinen, kunne det konstateres, at de alle lå placeret i undergrundsjord. Desuden eksisterede der spredte "bånd"/områder med en del mindre småsten i undergrundsgrunden.

Målesystem

Søgegrøfterne, samt mindre udvidelser i forbindelse med disse, og alle anlæg er indmålt med en håndholdt GPS (LMK 263-326), hvorfor en mindre usikkerhed må påregnes. GPS-målingerne er via MapInfo overført til kort. Koordinatliste findes blandt originalmaterialet.

Søgegrøfterne er indmålt med et punkt i midten af hver ende samt et til flere steder undervejs, hvor det blev skønnet nødvendigt. Anlæggene (A1-A6) er indmålt med et punkt i midten.

Udgravningsmetode

Med en gravemaskine (skovlbredde 2 meter) blev der trukket i alt 13 næsten nordsyd-gående søgegrøfter af varierende længde og med ca. 20 meters mellemrum. Mellem *Søgegrøft 9 og 10* er der dog 40 meter, idet der ikke blev gjort mange fund i dette område, og omkring halvdelen af søgegrøften ville desuden være kommet til at ligge i en lavning. Enkelte steder blev der foretaget mindre udvidelser for at forfølge mulige anlægsspor o.lign.

Anlæggene (A1-A6) er nummereret fortløbende og snittet med spade, herefter blev anlæggenes karakter, fyld og dimensioner beskrevet på planerne T1-T3.

Recente anlæg, naturlige fyldskifter og dyreaktiteter blev som udgangspunkt ikke undersøgt nærmere, i tvivlsspørgsmål blev der dog stukket en spade i jorden, for at afklare om der var tale om arkæologisk interessante, menneskeskabte anlæg eller ej. Alle dræn og drænlignende anlæg blev snittet enten i bund eller langt nok ned (omkring 40 cm.) til at afgøre, at det med al sandsynlighed drejede sig om et dræn. Dette blev gjort for at afklare, om der evt. kunne være tale om uregistrerede skelgrøfter eller toftegrænser. Alle former for grøfter (undtagen hele dræn eller dem som lignede dræn i overflade såvel som i snit) blev undersøgt for, om de kunne genfindes i de nærmest liggende søgegrøfter.

Prøveudgravningsområdet blev ikke afsøgt med detektor, og der blev ikke hjemtaget nogen fund eller taget nogle billeder.

Undersøgelsens resultater

På det ca. 34.000 m² store område blev der gravet i alt 13 nordsyd-gående søgegrøfter af varierende længde med omkring 20 meters mellemrum. En enkelt søgegrøft (mellem *Søgegrøft 9 og 10*) blev skippet, da den ville komme til at ligge i en meget lavtliggende del af området, og nabosøgegrøfterne var desuden stort set fundtomme.

Anlægsmængden var meget lille, idet der kun blev registreret 6 anlæg (A1-A6). Anlæggene bestod af et større (ikke fuldt afdækket) aflangt fyldskifte, en kogestensgrube, et recent fyldskifte (evt. stenspor), en mulig rodvælter, et grøftelignende anlæg og et almindeligt (ubestemmeligt) fyldskifte. Derudover blev der snittet og undersøgt yderligere en del recente og naturskabte fyldskifter (heriblandt temmelig mange dræn) uden arkæologisk interesse, disse blev derfor ikke beskrevet yderligere.

Der fremkom således kun et fund af oldtidskarakter - nemlig kogestensgruben A2. Der blev ikke hjemtaget nogen fund.

Det blev ikke anset for nødvendigt at foretage yderligere undersøgelser på arealet, og Næstved Museum anser derfor sagen for afsluttet.

Anlægsliste

Søgegrøft 1:

A1 Fyldskifte.

Dia.: 46x125 cm. Ikke fuldt afdækket!
Dybde: 15 cm. Uregelmæssig bund. Fyld:
Lag 1 – Lys gulbrun, let humøs, heterogen –
opbl. med gullig undergrund og mange små
sten, sandbl. ler. Lag 2 – Gulbrun, humøs,
homogen, sandbl. ler. Jvf. profiltegning 1:20
på oversigtsplan T1.
LMK: 265.

A2 Kogestensgrube.

Dia.: 180x145 cm. Næsten fuldt afdækket!
Dybde: 15 cm. Let Afrundet bund! Fyld:
Lag 1 – Mørk gulbrun-sortbrun (pga. opløst
trækul), humøs, heterogen – pga.
ildpåvirkede knyttnæve til hovedstore sten i
fylden, sandbl. ler, spredte trækulsnister.
Lag 2 (nederst i kogestensgruben) – et ca. 2
cm. bredt lag af opløst trækul, spredte
nedsivninger. En del knyttnæve til
hovedstore sten i kogestensgrubens
overflade. Jvf. profiltegning på oversigtsplan
T1.
LMK: 266.

Søgegrøft 2:

A3 Recent fyldskifte, evt. stenspor?

Dia.: 1 m. Dybde: Over 40 cm. Fyld: Ved
snitning fandtes profilen i den side meget
lige og skarpt afgrænset (kunne evt. være
gravet med maskine). Desuden fandtes der
små stykker rødbrændt tegl / murbrok i
fylden, som så ud til at være af nyere dato.
Evt. en sten der er blevet gravet op?
Fyldskiftet blev ikke yderligere undersøgt
eller beskrevet!
LMK: 270.

Søgegrøft 3:

A4 Rodvælter?

Dia.: 125x70 cm. Dybde: 25 cm. – evt.
dybere. Ingen afgrænsning mod bund eller
sider, virker bare mere og mere opblandet
med gullig, leret undergrund. Fyld: Lys
grågulbrun (en smule mørkere end
undergrunden - men ikke meget), *meget let*
humøs, heterogen – opbl. med gullig, leret
undergrund, sandbl. ler, nister af hvad *der*
ligner trækul / træ – det farver dog ikke nær
så meget som rigtigt trækul. Ingen regulær
afgrænsning hverken mod bund eller sider,
hvilket kunne indikere at det drejer sig om
en slags naturfænomen.
LMK: 274.

Søgegrøft 4:

A5 Grøft? Fortsætter ikke i nabosøgegrøfter!

Bredde: 40 cm. Dybde: 30 cm.
Uregelmæssig bund. Formentlig ikke et
dræn (i hvert fald ikke af nyere dato) da der
mangler et drænrør. Grøften blev snittet i
bund. Fyld: Lys gulbrun, let humøs,
heterogen – meget opbl. med gullig, leret
undergrund, sandbl. ler.
LMK: 278.

Søgegrøft 12:

A6 Fyldskifte.

Dia.: 80 cm. Dybde: 25 cm. Uregelmæssig
bund! Fyld: Grågulbrun, humøs, homogen,
sandbl. ler, spredte trækulsnister. Jvf.
profiltegning på oversigtsplan T3.
LMK: 316.

Tegningsliste

- T1** Beskrivelse etc. af *Søgegrøft 1-4*.
- T2** Beskrivelse etc. af *Søgegrøft 5-11*.
- T3** Beskrivelse etc. af *Søgegrøft 12-13*.

NÆM 2005:138A
Svingkærvej, Brøderup
Fase 2

